

Periodisme Internacional

Codi: 103085
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Vicente Sanclemente Garcia

Correu electrònic: Vicente.Sanclemente@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

En ser una assignatura de quart curs, es dóna per descomptat que l'estudiant ha de ser capaç d'expressar-se per escrit i oralment en les llengües pròpies i poder treballar amb anglès. A més, ha de dominar la redacció dels diferents gèneres periodístics amb una ortografia impecable i una expressió didàctica. Es compta amb la seva capacitat d'iniciativa i en que estarà al corrent dels temes d'actualitat en l'àmbit internacional

Com que és una assignatura multidisciplinària, s'han de tenir coneixements bàsics de Dret, Història, Demografia, Ciències Polítiques, Economia i Sociologia, entre altres disciplines que s'hauran d'haver estudiat durant els cursos anteriors. Els alumnes que hagin cursat alguna assignatura o especialització en Relacions Internacionals tindran ja una bona base a l'hora d'aplicar al periodisme els principals conceptes.

Caldrà que els estudiants consultin el correu electrònic oficial i l'espai obert al Campus Virtual perquè seran eines de comunicació entre professorat i estudiants al llarg del semestre.

Contextualització de l'assignatura

L'assignatura de Periodisme Internacional ha de donar les eines necessàries -teòriques i pràctiques- als estudiants que s'incorporen a la secció d'internacional d'un diari, ràdio, televisió o nou mitjà, i també als freelance perquè puguin col·locar temes (*pitching*) i treballar en projectes de llarg recorregut.

El curs donarà també eines a un creixent nombre de periodistes amb experiència o no en temes internacionals que busquen feina en universitats, ONGs, institucions internacionals o relacions públiques.

Els professors subratllaran els canvis al sector: D'una banda, el funcionament històric i la tasca de les corresponalies, i el nou panorama del periodisme internacional, amb el freelance com a figura central. De l'altra, l'anomenat periodisme de guerra i l'anàlisi de conflictes com el dels refugiats. Aquests seran alguns dels temes fonamentals de l'assignatura. Occident tindrà lloc a l'assignatura, però sobretot s'intentarà donar una visió allunyada de l'eurocentrisme, i centrada en Àfrica, Amèrica Llatina, Àsia i Orient Mitjà, així com en els grans temes del nostre temps.

L'assignatura parteix d'una primera reflexió teòrica que és la possibilitat d'exercici professional del periodista internacional i la seva capacitat d'influència, en el context canviant en què els periodistes han de treballar i les eines que poden fer servir. També la reflexió entorn la Geopolítica de la Informació. Hi ha uns temes especialitzats geogràficament com Estats Units i Unió Europea, Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina, No són exhaustius (això seria impossible en una assignatura tan curta), però sí que es fixen en contextos d'actualitat i

en països i situacions significatives que poden ajudar a entendre millor les dinàmiques regionals. També s'observaran fenòmens globals com el populisme, el terrorisme, la població refugiada, o les filtracions, els "leaks". Tot això per donar una visió el més panoràmica possible de la situació actual.

Durant tota l'assignatura es faran diverses pràctiques que permetran als alumnes poder redactar un tema d'internacional en el gènere que se'ls demani i, si s'escau, publicar-lo.

Els alumnes d'aquesta assignatura han de comprendre i analitzar des d'un punt de vista crític els conflictes, les polítiques i els mecanismes d'adopció de decisions en les institucions internacionals. S'han de desterrar actituds d'assumir acríticament allò que afirmen els organismes internacionals, líders polítics o altres mitjans de comunicació.

Objectius

Objectius de l'aprenentatge

- 1.- Identificar els principals actors i temes internacionals.
- 2.- Conèixer i entendre l'agenda mediàtica dels països i de les organitzacions internacionals.
- 3.- Conèixer el funcionament de la Unió Europea (UE), aprofundir en conflictes a Àfrica i Orient Mitjà i la situació de la població refugiada, i tenir una visió geogràfica equilibrada.
- 4.- Estudiar quina és la feina del corresponent, la de l'enviat especial i el lligam d'aquesta figura amb la secció corresponent als mitjans pels quals es treballa a premsa, ràdio i televisió.
- 5.- Aprofundir en els gèneres periodístics per poder informar sobre temes internacionals.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
2. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada en informació internacional.
3. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
4. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
5. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
6. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.

7. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
8. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració de narració periodística especialitzada en informació política internacional.
9. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
10. Saber construir textos en una tercera llengua que s'adeqüin a les estructures del llenguatge periodístic i aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
11. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.

Continguts

TEMA 1 Periodisme Internacional

De les corresponsalies al periodisme freelance. El corresponsal, una espècie en extinció?

Nous mitjans. Gèneres periodístics per explicar el món: entrevista, reportatge, anàlisi i crònica.

La Geopolítica de la Informació i el seu reflex en els mitjans

Reportatges de gran format televisiu que han canviat vides

El directe i la funció de l'informador en esdeveniments històrics, 11-S

TEMA 2: El món al segle XXI

El món després de l'11-S. d'al Qaeda a l'Estat Islàmic

Grans èxodes del segle XXI: població refugiada

TEMA 3: Estats Units

Què fa possible la presidència de Donald Trump. La seva relació amb els mitjans Trump i la política exterior i comercial americana.

La significació del Mur

Tema 4 La Unió Europea

La Unió Europea. Brexit.

Arquitectura de les institucions europees: Comissió Europea, Consell de Ministres, Parlament Europeu.

La importància de les properes eleccions europees

La Mediterrània. Influència dels conflictes de l'Orient Mitjà.

TEMA 5: Àsia

La Xina. La cultura xinesa. El control de la informació a la Xina i al sud-asiàtic. La influència de la participació ciutadana gràcies a les xarxes.

Índia, gegant polític, econòmic i cultural.

Afganistan i el Pakistan

TEMA 6: Àfrica

Guerres africanes silenciades

Sudan del Sud, el país més jove del món.

Comunicació, cooperació i ajuda humanitària

TEMA 7: Amèrica Llatina

Procés de Pau a Colòmbia

Cuba, una nova etapa?

Mèxic, el país més perillós del món per exercir el periodisme

tema 8. Fenòmens a analitzar

La memòria històrica en les transicions.

Wikileaks. Periodisme de filtració de dades. Assange. Snowden.

Els leaks. Panama Papers.

Metodologia

Es farà una exposició detallada a l'aula dels continguts teòrics del temari, que és el que permetrà el desenvolupament de la docència pràctica i l'assoliment de les competències definides per aquesta matèria.

Les classes teòriques han de propiciar la reflexió i el debat conjunt, i són un element necessari per a fomentar l'autoaprenentatge dels estudiants.

La docència pràctica permet que l'estudiant valori l'evolució del seu aprenentatge, el situa davant la simulació de casos reals i està complementat amb les consultes de tutories que tenen l'objectiu bàsic de proporcionar orientació formativa, personal i professional, i els treballs de grup.

Per aquesta assignatura, es considera que la part pràctica ha de comptar amb dos tipus d'exercicis. D'una banda, es farà un treball de grup tutoritzat, que es realitzarà fonamentalment en les hores d'estudi de cada estudiant. S'haurà d'entregar a la 15 sessió. A la 16, es farà un pase públic d'aquests treballs per comentar-los amb tota la classe.

Hi haurà quatre treballs pràctics individuals a entregar en les sessions: 4 (1a. pràctica), 7 (2a. pràctica), 9 (3a. pràctica), 11 (4a. pràctica)

Per acabar l'assignatura, es realitzarà un examen per conèixer de quina manera l'estudiant ha assolit el coneixement teòric explicat a classe. (15 sessió).

Hi ha una possibilitat de reavaluació (un nou exàmen) en la 16 sessió.

L'assignatura disposarà d'un espai al Campus Virtual on es facilitarà l'accés als estudiants dels materials docents, exercicis i notícies que hom consideri necessari per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	38	1,52	
Treball de grup tutoritzat	36	1,44	
visites CIDOB i institucions	6	0,24	

Tipus: Autònomes

---

4 treballs individuals	16	0,64
------------------------	----	------

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es basarà en:

1.- 30% Examen. El professorat indicarà quins seran els continguts teòrics que hi entraran, a més del material bibliogràfic triat. (sessió 15)

2.- 40% Treball de grup supervisat pels docents. El treball s'explicarà al començament del curs. (a entregar en la sessió 15)

3.- 30% 4 pràctiques individuals. (sessions 4, 7, 9 i 11)

Per aprovar l'assignatura i fer la nota mitjana proporcional, cadascuna de les parts haurà de ser aprovada (mínim 5 punts sobre 10). El resultat serà:

1.- (30%) + 2.- (40%) + 3.- (30%) = 100% nota final de l'assignatura.

Aniran a reavaluació els apartats 1.- (examen) i 3.- (treballs individuals) i es determinarà una nota mínima de 3 punts per anar a la reavaluació en aquests apartats.

La part 2.- no anirà a reavaluació. En ser un treball en grup, és important que quedi constància de la participació de tots/totes els membres del grup.

La sessió 17 serà el moment de l'examen de recuperació i la data final per les possible reavaluacions dels treballs individuals.

Hi ha una possibilitat de recuperació. A la sessió 17 es farà un examen de reavaluació i també és la darrera data en la que poden entregar-se els treballs individuals de recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
4 pràctiques individuals	30%	16	0,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Examen final	30%	2	0,08	3
Treball de grup tutoritzat	40%	36	1,44	1, 2, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

Aldekoa, Xavier: *Hijos del Nilo*. Barcelona: Ed. Península, 2017.

Aldekoa, Xavier: *Océano África*. Barcelona: Ed. Península, 2015.

Arce, Alberto: *Novato en nota roja*. Madrid: ibros del KO, 2016

Arnold, Matthew; LeRiche, Matthew: *South Sudan. From Revolution to Independence*. Hurst and Co, 2012.

Ayestaran, Mikel; Lobo, Ramón: *Guerras de ayer y de hoy*. Barcelona: Colectivo 5W, 2017.

- Ayestaran, Mikel: *Oriente Medio, Oriente roto*. Barcelona: Ed. Península, 2017.
- Barbé, Esther *Relaciones Internacionales*. Ed. Tecnos, 2007.
- Bergen, Peter: *The Osama bin Laden I Know: An Oral History of al Qaeda's Leader*. Free Press, 2006.
- Budge, Ian.; Newton, Kenneth. *La política de la nueva Europa*. Akal, 2001.
- Burke, Jason: *Al Qaeda: The True Story of Radical Islam*. Penguin, 2007.
- Calvo Peña, Beatriz: *Buena Vista Social Blog. Internet y Libertad de Expresión en Cuba*. Valencia: Ed. Aduana Vieja, 2010.
- Caparrós, Martín: *El Hambre*. Madrid: Anagrama, 2015.
- Caparrós, Martín: *Lacrónica*. Madrid: Círculo de Tiza, 2016.
- Carpentier, Jean.; Lebrun, François.: *Breve historia de Europa*. Madrid: Alianza, 1994.
- Chomsky, Noam., & Herman, Edward. S. *Manufacturing consent: The political economy of the mass media*. Random House, 2010.
- Clarke, Richard A.: *Against All Enemies. Inside America's War on Terror*. Simon & Schuster. 2004.
- Colomé, Josep: *El gobierno mundial de los expertos*. Anagrama 2015
- Delors, Jacques.: *El nuevo concierto europeo*. Madrid: Acento, 1993.
- Esarey, Ashley; Qinag, Xiao, "Digital Communication and Political Change in China". *International Journal of Communication* 5 (2011), 298-319.
- G. Prieto, Mónica; Espinosa, Javier: *Siria, el país de las almas rotas*. Madrid: Debate, 2016.
- G. Prieto, Mónica; Espinosa, Javier: *La semilla del odio*. Madrid: Debate, 2017.
- Gil, Alexandra: *En el vientre de la yihad*. Madrid: Debate, 2017.
- Gil, Loreto, Marta. "La transformación del enviado exterior de 1974 a 2014 en el caso español. Del corresponsal fijo al freelance". *Facultad Filosofía y Letras. Universidad de Valladolid*.
- Glassner, Barry: *The Culture of Fear. Why Americans are afraid of the wrong things*. Perseus Books Group.
- Guerriero, Leila: *Zona de obras*. Madrid: Círculo de Tiza, 2016.
- Guha, Ramachandra: *India after Gandhi. The History of the World's Largest Democracy*. Ecco, 2007.
- Han Han: *This generation: Dispatches from China's most popular blogger*. Simon&Shuster. 2012.
- Hassid, Jonnathan: "Safety Valve or Pressure Cooker? Blogs in Chinese Political Life". *En Journal of Communication* 62(2), 212-230, 2012. <http://ssrn.com/abstract=1899941>
- Henken, Ted: "The internet and emergent blogosphere in Cuba: Downloading democracy, booting up development, or planting the virus of dissidence and destabilization". *En Papers ASCE(Asociación Para el Estudio de la Economía Cubana)* (Ed feb, 24.) 122-126. Univ. Texas, 2010.
- Hernández, Anabel. *Los señores del Narco*. Ed. Grijalbo, México. 2010.
- Hobsbawm, Eric: *Guerra y paz en el siglo XXI*. Madrid: Crítica, 2007.
- Hoffmann, Bert : "Civil Society 2.0? How the Internet Changes State-Society Relations in Authoritarian Regimes: The case of Cuba". *German Institute of Global and Area Studies (GIGA) Working Paper no. 156*, 2011.

Izagirre, Ander: *Potosí*. Madrid: Libros del K.O., 2017.

Kingsley, Patrick: *La nueva odisea*. Madrid: Deusto, 2016.

Kranish, Michael; Fisher, Marc, "Trump Revealed", *The Definitive Biography of the 45 th President*. The Washington Post 2016.

Leigh, David: *Harding Luke, Wikileaks. Inside Julian Assange's War on Secrecy*. Guardian Books, 2011.

Longué, Olivier: *Huir para vivir*. Barcelona: Icaria, 2003.

MacKinnon, Rebecca.: "Flatter world and thicker walls? Blogs, censorship and civic discourse in China". En *Public Choice*, 134(1-2), 31-46, 2008.

Martínez, Óscar: *Los migrantes que no importan*. Icaria, 2010.

McCants, William: *The ISIS Apocalypse*. Nova York: St Martin's Press, 2015.

Meredith, Martin: *África*. Barcelona: Fundación Intermón-Oxfam, 2011.

Morales, Agus: *No somos refugiados*. Madrid: Círculo de Tiza, 2017.

Morozov, Evgeny.: *The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom*. Public Affairs, 2012.

Obermayer, Bastian; Obermayer, Frederik: *The Panama Papers. Breaking the Story of How the Rich & Powerful Hide Their Money*. Oneworld Publication. 2016

Pinker, Steven: *The Better Angels of Our Nature*. Penguin, 2011.

Ramonet, Ignacio: *Medios de comunicación, un poder al servicio de intereses privados*. Fundación Alfons Comín, 2013

Rashid, Ahmed: *Descent into Chaos. The U.S. and the Disaster in Pakistan, Afghanistan and Central Asia*. Penguin, 2009.

Rashid, Ahmed: *The Taliban*. Yale University Press, 2010.

Revista 5W, número 1: *Después de la guerra*. 2016.

Revista 5W, número 2: *Las reglas del mundo*. 2017.

Rodrigo Alsina, Miquel: "El periodismo bélico o la guerra al periodismo". En *Signo y Pensamiento* 20, volumen XXI, 2002.

Rovira, Bru: *Áfricas*. RBA, 2011.

Sahagún, Felipe: "Corresponsales Extranjeros. ¿Especie en extinción o en transformación?" *Cuadernos de Periodistas* número 26, 2013.

Sanclemente, Vicenç (Tesi). "Beating the Drums. Journalism, Forum ot Platfom. Blogs in China and Cuba (2010) through the cases of Wang Keqin and Yoani Sánchez". <http://www.tdx.cat/handle/10803/401857>

Sanclemente, Vicenç: *Crónica de una mentira anunciada. Miedos, convicciones y locuras de un periodista en la capital del poder mundial*. Ed. Roca. 2004

Sanclemente, Vicenç. Documental "Millones de pasos adelante". Programa *EN PORTADA* de TVE. Sobre la emigración Interna en China. Premi Peabody de Documental 2005.
<http://www.rtve.es/alcarta/videos/en-portada/portada-china-millones-pasos-adelante/502467/>

Sanclemente, Vicenç. *La Habana no es una isla*. Prólogo Manuel Vázquez Montalbán. Ed. Jaque Mate. 2002

Simón, Miguel Ángel. "La política del miedo, ansiedad y el nacional populismo, en el brexit y las elecciones de Estados Unidos".

<http://transatlanticstudiesnetwork.uma.es/wp-content/uploads/2017/03/Miguel-Angel-Simon.pdf>

Smith, Anthony. "La Geopolítica de la Información". Cómo la cultura occidental domina el mundo. Fondo de Cultura Económica. México 1984

Tamames, Ramón. *La Unión Europea*. Madrid: Alianza Editorial, 1995.

VV.AA. *Queremos saber. Cómo y por qué la crisis del periodismo nos afecta a todos*. Madrid: Ed. Debate, 2012.

VV.AA.: *Making Sense of the Central African Republic*. Zed Books, 2015.

VV.AA.: *The Art of Fact: A Historical Anthology of Literary Journalism*. Scribner, 1998.

Weiss, Michael; Hassan, Hassan: *ISIS: Inside the Army of Terror*. Regan Arts, 2016.

Wood, Graeme: "What ISIS Really Wants?". En The Atlantic.

<http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2015/03/what-isis-really-wants/384980/>

Woodward, Bob: *Obama's Wars*. Simon and Schuster, 2011.

Woodward, Bob; Bernstein, Carl: *All the President's Men*. Quartet Books. 1974

Wright, Lawrence: *The Looming Tower: Al Qaeda and the Road to 9/11*. Vintage, 2007.

WEBS

Revista 5W

www.revista5w.com

Amnistia Internacional

www.amnesty.org

Banc Mundial

www.worldbank.org

Buscador ONG de més de 130 països

www.idealist.org

Centre d'Informació del G8

www.g8.toronto.ca

CIA

www.cia.gov

Comité Internacional de la Cruz Roja

www.icrc.org

Consell d'Europa

www.hub.coe.int

Coord. ONG per al Desenvolupament a Espanya

www.conde.org

Fons Monetari Internacional (FMI)	www.imf.org/external/spanish
Foreing Affairs	www.foreignaffairs.com
Fundació Nobel	www.nobelprize.org
Fundación para las Relaciones Internacionales y el Diálogo Exterior (FRIDE)	www.fride.org
Green Peace	www.greenpeace.org
Institute for Security Studies (ISS)	www.iss.europa.eu
Intermón-OXFAM	www.oxfam.org
Lliga Àrab	www.arableagueonline.org
Metges Sense Fronteres	www.msf.org
Moviment dels Països no-Alineats	www.nam.gov.za
Operacions Manteniment Pau Nacions Unides	www.un.org
Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE)	www.oecd.org
Organització de Nacions Unides	www.un.org
Organització d'Estat Americans	www.oas.org
Organització Mundial del Comerç	www.wto.org
Comissió Europea	www.ec.europa.eu
Parlament Europeu	www.europarl.europa.eu

Tribunal Penal Internacional

www.icc-cpi.int

Unió Africana

www.au.int
